

Vassregion Vestlandet
Fylkesmannen i Hordaland
Postboks 7310
5020 BERGEN

Att.:

Side: 1 av 4

Dato: 28.07.2009

Vår ref.: Høringsuttalelse Vestlandet 0709

Deres ref.:

Høringsuttalelse – forvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregion Vestlandet

1. Innledning

E-CO Vannkraft as ("E-CO") viser til høringsbrev av 30. januar 2009 der det bes om innspill og kommentarer til utkastet til forvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregion Vestlandet.

E-CO er eid av Oslo kommune og er en av Norges største vannkraftprodusenter. Selskapet har flere kraftverk i vannregion Vestlandet. Kraftverkene ligger i Aurland, og er således ikke omfattet av vannforekomstene som behandles i denne planperioden.

Etter det vi kan se berører plandokumentene for øvrig i liten grad forhold vedrørende vannkraftproduksjon. Hva gjelder vannområdet Stryn synes årsaken til dette å være at vannkraftproduksjonen der ikke medfører særlige påvirkninger i vannforekomsten, og det er derfor ikke nødvendig med tiltak. Hva gjelder vannområdet Nordåsvannet synes det kun å være uregulert vannkraftproduksjon i tilknytning til Myrdalsvannet som medfører særlige påvirkninger. Etter det vi kan forstå har imidlertid Bergen kommune kjøpt fallrettighetene, og det er ikke foreslått noen tiltak i forhold til reguleringen (utover oppkjøpet).

For øvrig synes plandokumentene i stor grad å presisere det som etter vår oppfatning er de rettslige utgangspunktene for planarbeidet og plandokumentene.

I forbindelse med høringen av forvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregion Vestlandet ønsker imidlertid E-CO like fullt å knytte noen generelle bemerkninger til planarbeidet. Dette gjelder forholdet mellom vannforvaltningsforskriften og sektormyndighetene, samt karakteriseringen av vannkraftregulerte vannforekomster som sterkt modifiserte.

2. Forholdet mellom vannforvaltningsforskriften og sektormyndighetene

Vannforvaltningsforskriften medfører ingen endringer i departementene og direktoratenes myndighetsområder. Ved implementering av vanddirektivet og utarbeidelse av vannforvaltningsforskriften har norske myndigheter eksplisitt forutsatt at eksisterende sektorlovgivning skal gjelde som tidligere, og at de relevante sektormyndigheter beholder den kompetanse de er tildelt gjennom lovgivning/forskriftsverk. Vanddirektivet og vannforvaltningsforskriften skal altså utgjøre et tillegg til de eksisterende regler, og er et prosessverktøy som gir regler om utredning mv, men ikke hvilke beslutninger som skal tas. Vannregionmyndigheten må ved utarbeidelsen av forvaltningsplan og tiltaksprogram holde seg innenfor rammene for sin tildelte kompetanse. Denne kompetansen knytter seg til prosesser med å kartlegge, fastsette målsetninger osv. Vannregionmyndighetene kan derfor ikke stille vilkår eller fastsette tiltak om forhold som ligger inn under sektormyndighetenes kompetanseområde, for eksempel forhold som griper inn i og endrer vilkårene i eksisterende vassdragskonsesjoner. Vannregionmyndigheten kan heller ikke legge føringer for de vurderinger som sektormyndighetene skal foreta i henhold til sektorregelverket, for eksempel om hvorvidt revisjon skal åpnes og hva som eventuelt skal endres ved revisjon.

Dette utgangspunktet presiseres blant annet i høringsnotatet til utkast til vannforvaltningsforskrift:

"Det at fylkesmannsombetet utpekes som vannregionmyndighet, betyr ikke at disse får utvidet sin myndighet til å pålegge tiltak etter relevante lover knyttet til vannforvaltning. Dagens ansvarsfordeling vil opprettholdes." (side 16)

Tilsvarende fremgår dette utgangspunktet også av Utenriksdepartementets og Stortingets behandling av gjennomføringen av vanddirektivet:

"Berørte myndigheters ansvar for lovverk og virkemidler ligger fast i tråd med eksisterende ansvarsfordeling. Hjemlene for å gjennomføre de miljøforbedrende tiltakene som direktivet krever er nedfelt i eksisterende lovgivning." (St prp nr 75 (2007-2008) side 8)

"Tiltaksplanene som skal utarbeides med utgangspunkt i direktivet, vil bli et viktig prosessverktøy i forbindelse med revisjon av vannkraftkonsesjonene. Dette understrekes i merknadene fra komiteen.(...) For ordens skyld vil jeg som saksordfører understreke at dagens forvaltningskompetanse og vassdragslovgivning ligger fast." (uttalt av saksordfører Line Henriette Holten Hjemdal i Stortingets møte 12. februar 2009 om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning om å gjennomføre vanddirektivet)

I plandokumentene til vannregion Vestlandet er det flere steder fremhevet de riktige rettslige utgangspunktene i forhold til dette. Blant annet fremheves det:

"Forvaltningsplanen i seg sjølv gir ikkje heimel til å gjennomføre tiltaka."
(forvaltningsplanen side 4)

Vi mener imidlertid det like fullt er viktig å presisere det som fremgår av redegjørelsen ovenfor, slik at vannregionmyndighetene i plandokumentene er presise og ikke (ubevisst) legger noen føringer

på eller forutsetninger for i hvilken grad sektormyndighetene kan og vil gjennomføre eventuelle tiltak som hører inn under sektormyndighetenes kompetanse. Som eksempel kan det vises til

"Det er viktig å merke seg at det er dei ansvarlege styremaktene som skal gjere vedtak etter det lovverket dei forvaltar om gjennomføringa av einskildtiltak som inngår i forvaltningsplanen." (forvaltningsplanen side 4)

"Tiltaksprogrammet lister opp forslaga til tiltak og gir ei vurdering av kva styresmakt som er ansvarleg for å bruke verkemidla sine slik at tiltaka vert gjennomført innan fristen." (forvaltningsplanen side 6)

"Etter at forvaltningsplanen med det vedlagte tiltaksprogrammet er vedtatt i løpet av 2009, er det dei ansvarlege styremaktene på dei ulike problemfeltene som er ansvarlege for at dei naudsynte tiltaka vert sette i verk for å nå miljømåla." (forvaltningsplanen side 46)

Ovennevnte uttalelser kan gi et inntrykk av sektormyndighetene må og vil gjennomføre de tiltakene som foreslås i plandokumentene. Vannregionmyndighetene har som nevnt ingen kompetanse til å gi slike føringer eller forutsetninger, og plandokumentene bør ikke gi inntrykk av at det er noen form for automatikk i at foreslåtte virkemidler blir benyttet og foreslåtte tiltak blir gjennomført av sektormyndighetene. Det er derfor viktig at vannregionmyndigheten går gjennom plandokumentene og sørger for å luke ut uklare og eventuelt misvisende formuleringer i forhold til de rettslige forutsetningene som gjelder for planarbeidet.

3. Karakterisering av vannkraftregulerte vannforekomster som SMVF

I tiltaksprogrammet side 7 fremgår det at til tross for at Myrdalsvannet er vannkraftregulert så er vannforekomsten ikke karakterisert som sterkt modifisert ("SMVF"). Begrunnelsen er opplyst å være at kraftgevinsten er for liten til å ha vesentlig samfunnsmessig nytte.

Hva gjelder karakteriseringen av den konkrete vannforekomsten har vi ikke forutsetninger for å uttale oss særlig om dette. Vi ønsker imidlertid å knytte noen generelle kommentarer til karakteriseringen av vannkraftregulerte vannforekomster.

Vannforvaltningsforskriften åpner eksplisitt for at vannforekomster med kraftproduksjon kan karakteriseres som *sterkt modifiserte* ("SMVF"), jf vannforvaltningsforskriften § 5 annet ledd bokstav c.

Karakterisering av vannforekomster med kraftproduksjon som SMVF representerer en hensiktsmessig måte å følge opp sentrale norske og europeiske myndigheters forutsetninger om å opprettholde fornybar kraftproduksjon og øke andelen elektrisitet som stammer fra fornybar energi. Disse forutsetningene er kommet til uttrykk ved flere anledninger, og vi viser blant annet til myndighetenes uttalelser i forbindelse med innføring av revisjonsreglene:

"Samtidig er det viktig å søke etter muligheter for å øke eller opprettholde produksjonen i vassdrag som allerede er regulert." (Innst S nr 263 (2000-01) side 4)

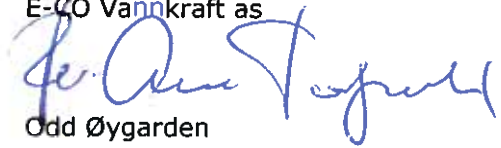
"Ved handsaming av både revisjon og fornying av reguleringskonsesjonar vil ein leggja stor vekt på å halde oppe det eksisterande produksjonsgrunnlaget for vasskraftproduksjonen." (St meld nr 37 (2000-01) side 4)

Forutsetningene om opprettholdelse av fornybar produksjonskapasitet er også senere presisert blant annet gjennom det såkalte klimaforliket i Stortinget i januar 2008 og gjennom EUs målsetning om blant annet 20 % fornybar energi og 20 % reduksjon i klimagassutslipp innen 2020.

Vi mener på denne bakgrunn at alle vannforekomster der tilstanden på grunn av fysiske inngrep av samfunnsmessig betydning ikke kan tilfredsstillе kravene i forskriften § 4 – det vil si der tilstanden er dårligere enn "god" – bør karakteriseres som SMVF. Dette gjelder særlig for vannkraftproduksjon ut fra den store, og økende, samfunnsmessige betydning fornybar energiproduksjon har.

Med vennlig hilsen

E-CO Vannkraft as

Odd Øygarden
Administrerende direktør

Per-Arne Torbjørnsdal

Direktør for informasjon og samfunnskontakt

Kopi: Oslo kommune
Stortingsbenken for Oslo
Energibedriftenes landsforening